

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (druhého senátu)

9. září 2015(\*)

„řízení o předběžné otázce – Migrující pracovníci – Sociální zabezpečení – Použitelné právní předpisy – Lodníci na Rýně – Osvědčení E 101 – Diskriminace – Předložení sporu Soudnímu dvoru – Povinnost podat žádost o rozhodnutí o předběžné otázce“

Ve spojených věcech C-72/14 a C-197/14,

jejichž předmětem jsou žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podané rozhodnutími odvolacího soudu v Hertogenbosch (Gerechtshof te 's-Hertogenbosch) a Nejvyšším soudem Nizozemska (Hoge Raad der Nederlanden) ze dne 7 února 2014 a 28. března 2014, došlými Soudnímu dvoru dne 10 února 2014 a 18. dubna 2014, v řízeních

X

proti

**Inspecteur van Rijksbelastingdienst (C-72/14),**

a

**T. A. van Dijk**

proti

**Staatssecretaris van Financiën (C-197/14),**

SOUDNÍ DVŮR (druhý senát),

ve složení R. Silva de Lapuerta (zpravodajka), předsedkyně senátu, J.-C. Bonichot, A. Arabadžev, J. L. da Cruz Vilaça a C. Lycourgos, soudci,

generální advokát: N. Wahl,

vedoucí soudní kanceláře: A. Calot Escobar,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za X a T. A. van Dijk M. J. van Damem, advocaat,
- za nizozemskou vládu M. Bulterman, M. de Ree a H. Stergiou, jakož i J. Langerem, jako zmocněnci,
- za českou vládu M. Smolkem, jako zmocněncem,
- za německou vládu T. Henzem a J. Möllerem, jako zmocněnci,
- za řeckou vládu E.-M. Mamouna, M. Tassopoulou a A. Samoni-Rantou, jako

zmocněními,

– za Evropskou komisi D. Martinem a W. Roelsem, jako zmocnění,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 13. května 2015,

vydává tento

## Rozsudek

1 Žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce se týkají výkladu čl. 7 odst. 2 písm. a) nařízení Rady (ES) č. 1408/71 ze dne 14. června 1971 o uplatňování systému sociálního zabezpečení na zaměstnané osoby a jejich rodiny pohybující se v rámci Společenství, jakož i článků 10c až 11a, 12a a 12b nařízení Rady (EHS) č. 574/72 ze dne 21. března 1972, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení (EHS) č. 1408/71 změnných a aktualizovaných nařízením Rady (ES) č. 118/97 ze dne 2. prosince 1996 (Úř. věst. L 28, s. 1; Zvl. vyd. 05/01, s. 3), ve znění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 647/2005 ze dne 13. dubna 2005 (Úř. věst. L 117, s. 1) (dále jen „nařízení č. 1408/71“ a „nařízení č. 574/72“), jakož i výkladu čl. 267 třetího pododstavce SFEU.

2 Tyto žádosti byly předloženy v rámci dvou sporů mezi X a Inspecteur van Rijksbelastingdienst (Inspektorem státní daňové správy) a T. A. van Dijkem a Staatssecretaris van Financiën (ministrem financí) v otázce daňových výměrů určených žalobcem.

## Právní rámec

### *Mezinárodní právní úprava*

3 Dohoda o sociálním zabezpečení lodníků na Rýně přijatá mezivládní konferencí pověřenou revizí dohody ze dne 13. února 1961 o sociálním zabezpečení lodníků na Rýně, podepsaná v Ženevě dne 30. listopadu 1979, (dále jen „dohoda o lodnících na Rýně“) stanoví v čl. 2 odst. 1 toto:

„S výhradou ustanovení čl. 9 odst. 2 a článku 54 se tato dohoda použije na území smluvních stran na všechny osoby, na které se jakožto na lodníky na Rýně vztahují nebo vztahovaly právní předpisy jedné nebo několika smluvních stran, jakož i na jejich rodinné příslušníky a jejich pozůstalé.“ (neoficiální znění)

### *Unijní právo*

Nařízení č. 1408/71

4 Článek 6 nařízení č. 1408/71 stanoví, že toto nařízení v zásadě nahrazuje ustanovení jakékoli úmluvy o sociálním zabezpečení zavazující buď členské státy, nebo alespoň dva členské státy a jeden nebo více ostatních států.

5 Článek 7 odst. 2 písm. a) nařízení č. 1408/71, nazvaný „Mezinárodní ustanovení, která nejsou dotčena tímto nařízením“, stanoví, že bez ohledu na ustanovení článku 6 tohoto nařízení zůstávají použitelná ustanovení dohod o lodnících na Rýně.

6 Hlava II nařízení č. 1408/71, která zahrnuje články 13 až 17a, obsahuje pravidla pro určení právních předpisů použitelných v oblasti sociálního zabezpečení.

7 Hlava III nařízení ?. 574/72, nadepsaná „Provedení ustanovení nařízení o určení použitelných právních předpisů“, stanoví prováděcí pravidla k článkům 13 až 17 nařízení ?. 1408/71.

8 Článek 10c až 11a, článek 12a a 12b nařízení ?. 574/72 konkrétně stanoví, že instituce určená příslušným orgánem členského státu, jehož právní předpisy jsou použitelné na základě čl. 13 odst. 2 písm. d), čl. 14 odst. 1 písm. a), a odst. 2 písm. a) a b), čl. 14a odst. 1 písm. a), odst. 2 a 4, čl. 14b odst. 1, 2 a 4, 14c písm. a), 14e a článku 17 nařízení ?. 1408/71, vydá tzv. „osvědčení E 101“ o tom, že se na dotyčného pracovníka vztahují právní předpisy uvedeného členského státu.

### **Spory v povodním řízení a podnětné otázky**

Věc C-72/14

9 X je nizozemským státním příslušníkem, který v průběhu roku 2006 bydlel v Nizozemsku a pracoval jako kormidelník na motorovém plavidle registrovaném v Nizozemsku.

10 Během roku 2006 bylo uvedené plavidlo využíváno k obchodním účelům nejen na Rýně, ale nejčastěji i na jiných vnitrozemských splavných vodních cestách.

11 Během roku 2006 byl X veden na výplatní listině podniku usazeného v Lucembursku.

12 Dne 25. listopadu 2004 vydal ministr dopravy a vodohospodářství (Ministerie van Verkeer en Waterstaat) majiteli plavidla, podniku usazenému v Rotterdamu (Nizozemsko), pro toto plavidlo osvědčení plavidla na Rýně (Rijnvaartverklaring) ve smyslu čl. 1 písm. h) a čl. 5 odst. 1 zákona o dopravě na vnitrozemských splavných vodních cestách (Wet vervoer binnenvaart).

13 X požádal příslušnou instituci Lucemburského velkovévodství o pojištění v lucemburském režimu sociálního zabezpečení a jeho žádosti bylo vyhověno. Dne 1. března 2006 vydal „Union des caisses de maladie Luxembourg“ (Svaz zdravotních pojišťoven v Lucembursku) panu X z titulu jeho činnosti osvědčení E 101.

14 X podal přiznání k dani z příjmů a příspěvků na sociální zabezpečení za rok 2006 na základě zdanitelného příjmu ze své výdělečné činnosti vyčísleného na 31 647 eur. V přiznání žádal X o osvobození od placení příspěvků na sociální zabezpečení a odpouštění za účelem zamezení dvojímu zdanění. Při vyměňování daní mu vnitrostátní daňový orgán nepovolil požadované osvobození ani odpouštění. Dále provedl i opravu ve výpočtu daní.

15 Na jméno pana X byl vystaven výměr na daň z příjmů a příspěvků na sociální zabezpečení, které měl X zaplatit za rok 2006, přičemž za základ byl vzat zdanitelný příjem z jeho činnosti ve výši 28 914 eur.

16 Dotčený podal proti rozhodnutí, kterým mu nebylo povoleno osvobození od placení příspěvků na sociální zabezpečení za předmetný rok, odvolání. Vnitrostátní daňový orgán toto odvolání zamítl jako neopodstatněné.

17 X podal proti zamítavému rozhodnutí žalobu k soudu v Bredě (Rechtbank Breda), který rozhodl, že je neopodstatněná. X se proti rozsudku soudu v Bredě odvolal k odvolacímu soudu v Hertogenbosch.

18 Odvolací soud v Hertogenbosch zastává názor, že soud v Bredě správně rozhodl, že X je třeba považovat za lodníka na Rýně ve smyslu dohody o lodnících na Rýně, a že se tedy na něj vztahují kolizní normy obsažené v této dohodě. Odvolací soud v Hertogenbosch si klade otázku, jaké úinky může mít osvědčení E 101 vydané dne 1. března 2006 lucemburskou institucí příslušnou k vydávání tohoto typu osvědčení.

19 Za těchto podmínek se odvolací soud v Hertogenbosch rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) V rozsudku FTS (C-202/97, EU:C:2000:75) Soudní dvůr rozhodl, že osvědčení E 101 vydané příslušnou institucí členského státu zavazuje orgány sociálního zabezpečení jiných členských států, i kdyby toto osvědčení bylo obsahově nesprávné. Vztahuje se toto rozhodnutí i na takové případy, jako je případ dotčený v projednávané věci, ve kterém se nepoužijí pravidla pro určení rozhodné právní úpravy podle nařízení?

2) Má pro zodpovězení této otázky význam, že příslušná instituce neměla v úmyslu vydat osvědčení E 101, avšak z administrativních důvodů v domně a záměrně použila dokumenty, které se z hlediska formy a obsahu jevily jako osvědčení E 101, takže dotčená osoba měla za to a i důvodně mohla mít za to, že takové osvědčení získala?

Věc C-197/14

20 V období od 1. ledna 2007 do 30. června 2007 měl T. A. van Dijk bydliště v Nizozemsku a byl zaměstnán u společnosti Christa Intershipping Sarl usazené v Lucembursku. V tomto období pracoval na území několika členských států jako kapitán na plavidle vnitrozemské plavby zejména na Rýně, jejích přítocích a místech, kde se vlévá do moře.

21 Lucemburské orgány vydaly T. A. van Dijkovi osvědčení E 101, z něhož vyplývá, že se na něj od 1. září 2004 podle nařízení č. 1408/71 vztahují lucemburské právní předpisy v oblasti sociálního zabezpečení.

22 T. A. van Dijkovi byl doručen výměr na daň z příjmu za rok 2007 týkající se příspěvků na sociální zabezpečení, jakož i výměr týkající se příspěvků na zdravotní pojištění za tentýž rok vyřízených na základě jeho příjmu. Nizozemské daňové orgány potvrdily tyto daňové výměry i po odvolání T. A. van Dijka.

23 Poté, co T. A. van Dijk podal proti těmto zamítavým rozhodnutím žalobu k soudu v Haagu (Rechtbank te 's-Gravenhage), tento soud předběžně výměry potvrdil a T. A. van Dijk se proti tomuto rozsudku odvolal k odvolacímu soudu v Haagu (Gerechtshof te 's-Gravenhage).

24 Odvolací soud v Haagu potvrdil rozsudek soudu v Haagu. Odvolací soud v Haagu konkrétně rozhodl, že dotčený musí být považován za lodníka na Rýně ve smyslu dohody o lodnících na Rýně a že se na něj na základě čl. 11 odst. 2 uvedené dohody vztahuje nizozemský režim sociálního zabezpečení. Odvolací soud v Haagu navíc rozhodl, že předběžné osvědčení E 101 není právně závazné, jelikož bylo vydáno na základě nařízení č. 1408/71, které se na T. A. van Dijka podle čl. 7 odst. 2 písm. a) uvedeného nařízení nepoužije.

25 T. A. van Dijk podal proti rozsudku odvolacího soudu v Haagu kasační opravný prostředek k Nejvyššímu soudu Nizozemska.

26 Z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že Nejvyššího soudu Nizozemska již měl příležitost vyslovit se k závaznosti osvědčení E 101 ve věci podobné věci v původním řízení.

27 V rozsudku ze dne 11. října 2013 (?. 12/04012, ECLI:NL:HR:2013:CA0827) Nejvyšší soud Nizozemska skutečně rozhodl, že osvobodění E 101 není závazné a že nebyla porušena zásada loajální spolupráce, neboť dotčenou osobu je nutné považovat za lodníka na Rýně ve smyslu čl. 1 písm. m) dohody o lodnicích na Rýně, na kterého se tedy vztahuje uvedená dohoda, a nikoli nařízení ?. 1408/71.

28 Nejvyšší soud Nizozemska takto rozhodl, aniž požádal Soudní dvůr o rozhodnutí o předběžné otázce, neboť měl za to, tato otázka nevyvolává rozumné pochybnosti.

29 Rozhodnutím ze dne 7. února 2014 (?. 13/00040, ECLI:NL:GHSHE:2014:248, V-N 2014/12.15) však odvolací soud v Hertogenbosch položil Soudnímu dvoru dvě předběžné otázky ve věci C-72/14.

30 Jelikož odpoví na tyto otázky může být relevantní pro vyřešení sporu, který mu byl předložen, Nejvyšší soud Nizozemska si klade otázku, zda může tento spor řešit v souladu se svým rozsudkem ze dne 11. října 2013, aniž Soudnímu dvoru předloží žádost o rozhodnutí o předběžné otázce a vyká na odpověď tohoto soudu na předběžné otázky položené odvolacím soudem v Hertogenbosch.

31 Nejvyšší soud Nizozemska si konkrétně klade otázku, zda lze v případě, že má za to, že odpoví na otázku výkladu unijního práva vznesenou v řízení, které před ním probíhá, je natolik jednoznačná, že o ní nepřetrvávají žádné rozumné pochybnosti, konstatovat, že byly splněny podmínky formulované v bodě 16 rozsudku Cilfit a další (283/81, EU:C:1982:335).

32 Za těchto okolností se Nejvyšší soud Nizozemska rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Je Nejvyšší soud Nizozemska jako nejvyšší vnitrostátní soud na základě předběžné otázky předložené Soudnímu dvoru k rozhodnutí vnitrostátním soudem nižšího stupně povinen předložit Soudnímu dvoru k rozhodnutí předběžnou otázku nebo vykat na odpověď na otázku položenou soudem nižšího stupně, přestože se domnívá, že správné použití unijního práva je s ohledem na otázku, kterou má rozhodnout, natolik zřejmé, že je mimo jakékoli rozumné pochybnosti, jakým způsobem má být tato otázka zodpovězena?

2) V případě kladné odpovědi na první otázku, jsou nizozemské orgány příslušné v oblasti sociálního zabezpečení vázány osvoboděním E 101 vystaveným příslušným orgánem jiného členského státu, pokud se uvedené osvobodění týká lodníka na Rýně, v důsledku čehož se podle čl. 7 odst. 2 písm. a) nařízení ?. 1408/71 nepoužijí pravidla pro určení rozhodného práva stanovená v tomto nařízení, jehož použití toto osvobodění dokládá?“

33 Rozhodnutím předsedy Soudního dvora ze dne 24. února 2015 byly věci C-72/14 a C-197/14 spojeny pro účely ústní části řízení i rozsudku.

## **K předběžným otázkám**

### *Úvodní poznámky*

34 Z předkládacích rozhodnutí vyplývá, že žalobci v původním řízení jsou lodníky na Rýně, kterým instituce příslušná k vydávání osvobodění E 101 v Lucembursku vydala toto osvobodění.

35 Z předkládacího rozhodnutí ve věci C-72/14 rovněž vyplývá, že uvedená instituce měla za to, že na základě kolizních norem obsažených v dohodě o lodnicích na Rýně se na žalobce v původním řízení vztahuje lucemburská právní úprava, a použila osvobodění E 101 jako doklad o

tom, že je žalobce v p?vodním ?ízení pojišt?n v lucemburském režimu sociálního zabezpe?ení, nebo? v rámci uvedené dohody neexistuje formulá? rovnocenný osv?d?ení E 101.

36 Na otázky položené p?edkládajícími soudy je t?eba odpov?d?t na základ? t?chto východisek s tím, že tento rozsudek se nev?nuje kvalifikaci žalobc? v p?vodním ?ízení jakožto lodník? na Rýn? ?i tomu, jaké vnitrostátní právní p?edpisy jsou na n? použitelné.

*K otázkám ve v?ci C?72/14 a druhé otázce ve v?ci C?197/14*

37 Podstatou otázek ve v?ci C?72/14 a druhé otázky ve v?ci C?197/14, které je t?eba zkoumat společn?, je, zda musí být ?l. 7 odst. 2 písm. a) na?ízení ?. 1408/71, jakož i ?lánek 10c až 11a, 12a a 12b na?ízení ?. 574/72 vykládány v tom smyslu, že osv?d?ení vydané p?íslušnou institucí ?lenského státu ve form? osv?d?ení E 101 jako doklad o tom, že se na pracovníka vztahují p?edpisy tohoto ?lenského státu o sociálním zabezpe?ení, a?koli se na tohoto pracovníka vztahuje dohoda o lodnících na Rýn?, je závazné pro instituce jiných ?lenských stát?, a zda je v tomto ohledu relevantní skute?nost, že instituce, která jej vydala, nem?la v úmyslu vydat skute?né osv?d?ení E 101, ale použila z administrativních d?vod? vzorový formulá? tohoto osv?d?ení.

38 Zaprvé je t?eba p?ipomenout, že osv?d?ení E 101 je vzorovým formulá?em, které podle hlavy III na?ízení ?. 574/72 vydává instituce ur?ená p?íslušným orgánem ?lenského státu, jehož právní p?edpisy v oblasti sociálního zabezpe?ení jsou použitelné, a potvrzuje, že migrující pracovníci podléhají v situacích stanovených v n?kterém z ustanovení hlavy II na?ízení ?. 1408/71 nadále právním p?edpis?m uvedeného ?lenského státu, jak vyplývá z bod? 7 a 8 tohoto rozsudku.

39 Použití osv?d?ení E 101 je tak podle všeho relevantní jen v p?ípád?, že se na dot?ené pracovníky uplatní pravidla pro ur?ení použitelných právních p?edpis? v oblasti sociálního zabezpe?ení stanovená v hlav? II na?ízení ?. 1408/71, ?emuž nasv?dují i formulace ve vzorovém formulá?i, které zmi?ují pouze pracovníky, na n?ž se vztahuje uvedená hlava II.

40 Soudní dv?r dále ur?il, že takové osv?d?ení v rozsahu, v n?mž vytvá?í právní domn?nku legality ú?asti vyslaných pracovník? na režimu sociálního zabezpe?ení ?lenského státu, v n?mž je usazen podnik, který vyslal tyto pracovníky, zavazuje p?íslušnou instituci ?lenského státu, do n?hož jsou tito pracovníci vysláni (rozsudek Herbosch Kiere, C?2/05, EU:C:2006:69, bod 24).

41 Soudní dv?r rovn?ž up?esnil, že dokud osv?d?ení E 101 nebylo odvoláno nebo prohlášeno neplatným orgány ?lenského státu, v n?mž bylo vydáno, je závazné pro p?íslušnou instituci a soudy ?lenského státu, do n?hož jsou pracovníci vysláni (rozsudek Herbosch Kiere, C?2/05 EU:C:2006:69, bod 33).

42 Jelikož je osv?d?ení E 101 pro tuto p?íslušnou instituci závazné, není dán d?vod k tomu, aby jej osoba, která služeb pracovníka využívá, nerespektovala. Má-li však tato osoba pochybnosti o platnosti osv?d?ení, musí o tom p?edm?tnou instituci informovat (rozsudek Banks a další, C 178/97, EU:C:2000:169, bod 47).

43 Je však t?eba zd?raznit, že judikatura uvedená v bodech 40 až 42 tohoto rozsudku se týká situací, kdy bylo osv?d?ení E 101 vydáno pracovník?m, na n?ž se vztahuje hlava II na?ízení ?. 1408/71.

44 Jak p?itom bylo uvedeno v bod? 34 tohoto rozsudku, osv?d?ení E 101 dot?ená ve v?cech v p?vodním ?ízení byla vydána lodník?m na Rýn?.

45 V tomto ohledu je t?eba p?ipomenout, že ?l. 7 odst. 2 písm. a) na?ízení ?. 1408/71 stanoví, že bez ohledu na ustanovení ?lánku 6 tohoto na?ízení, podle n?hož toto na?ízení v zásad?

nahrazuje ustanovení jakékoli úmluvy o sociálním zabezpečení zavazující buď výhradně členské státy, nebo alespoň dva členské státy a jeden nebo více ostatních států, zůstávají použitelná ustanovení dohod o sociálním zabezpečení lodníků na Rýnu.

46 Z toho vyplývá, že na lodníky na Rýnu se nevztahuje nařízení č. 1408/71, ale dohoda o lodnících na Rýnu, takže právní předpisy v oblasti sociálního zabezpečení, které se na ně použijí, nejsou určovány podle hlavy II uvedeného nařízení, ale podle uvedené dohody.

47 Za těchto podmínek nelze takové osvědčení, jako je osvědčení dotčené ve včech v povodním řízení, které instituce členského státu vydala, aby doložila, že se na pracovníka, který je lodníkem na Rýnu, vztahují právní předpisy tohoto členského státu, považovat za osvědčení E 101, aťkoli formálně tak vypadá a vydala jej instituce určená příslušným orgánem členského státu ve smyslu nařízení č. 1408/71 k tomu, aby tento typ osvědčení vydávala.

48 Takové osvědčení proto nemůže mít účinky jako osvědčení E 101 ani nemůže být závazné pro instituce jiných členských států, než je stát, jehož instituce takové osvědčení vydala.

49 Skutečnost, že instituce, která osvědčení vydala, neměla v úmyslu vydat osvědčení E 101 a použila z administrativních důvodů vzorový formulář, je v tomto ohledu irelevantní pro účely odpovědi na položené otázky.

50 V každém případě je třeba dodat, že to, že osvědčení pro lodníka na Rýnu vydané ve formě osvědčení E 101, jako tomu bylo ve včech v povodním řízení, nemá účinky osvědčení E 101, neznamená, že by uvedené osvědčení nevyvolávalo žádné právní účinky.

51 Vzhledem k výše uvedenému je třeba na otázky ve věci C-72/14 a na druhou otázku ve věci C-197/14 odpovědět tak, že čl. 7 odst. 2 písm. a) nařízení č. 1408/71, jakož i články 10c až 11a, 12a a 12b nařízení č. 574/72 musí být vykládány v tom smyslu, že osvědčení vydané příslušnou institucí členského státu ve formě osvědčení E 101 jako doklad o tom, že se na pracovníka vztahují předpisy tohoto členského státu o sociálním zabezpečení, aťkoli se na tohoto pracovníka vztahuje dohoda o lodnících na Rýnu, není závazné pro instituce jiných členských států. Skutečnost, že instituce, která jej vydala, neměla v úmyslu vydat skutečné osvědčení E 101, ale použila vzorový formulář tohoto osvědčení z administrativních důvodů, je v tomto ohledu irelevantní.

#### *K první otázce ve věci C-197/14*

52 Podstatou první otázky předkládajícího soudu ve věci C-197/14 je to, zda musí být článek 267 čtení pododstavce SFEU vykládán v tom smyslu, že takový vnitrostátní soud, jako je uvedený předkládající soud, proti jehož rozhodnutím nelze podat podle vnitrostátního práva opravný prostředek, má povinnost obrátit se na Soudní dvůr v případě, že vnitrostátní soud nižšího stupně položil Soudnímu dvoru předložnou otázku ve věci podobné té, která mu byla předložena a která se týká zcela totožné problematiky, nebo musí vyžádat na odpověď na tuto otázku.

53 Článek 267 SFEU svěřuje Soudnímu dvoru pravomoc rozhodovat o předložných otázkách týkajících se jak výkladu Smluv a akcí přijatých orgány, institucemi nebo jinými subjekty Unie, tak platnosti těchto akcí. Tento článek stanoví v druhém pododstavci, že vnitrostátní soud může předložit takové otázky Soudnímu dvoru, považuje-li rozhodnutí o těchto otázkách za nezbytné k vynesení rozsudku, a v čtení pododstavci, že je povinen tak učinit, pokud jeho rozhodnutí nelze napadnout opravnými prostředky podle vnitrostátního práva (rozsudek Melki a Abdeli, C-188/10 a C-189/10, EU:C:2010:363, bod 40).

54 Je třeba zvlášť připomenout, že povinnost vnitrostátních soudů, jejichž rozhodnutí nelze

napadnout opravnými prostředky podle vnitrostátního práva, předložit Soudnímu dvoru předložnou otázku stanovená v článku 267 tímto pododstavci SFEU je součástí spolupráce zavedené za účelem zajistit řádné používání a jednotný výklad unijního práva ve všech členských státech, mezi vnitrostátními soudy, při výkonu jejich pravomoci používat unijní právo, a Soudním dvorem (rozsudek Cilfit a další, 283/81, EU:C:1982:335, bod 7).

55 Soudní dvůr upřesnil, že vnitrostátní soud, jehož rozhodnutí nelze napadnout opravnými prostředky podle vnitrostátního práva, má povinnost, vyvstane-li otázka unijního práva při jednání před tímto soudem, obrátit se na Soudní dvůr, ledaže konstatoval, že vyvstala otázka není relevantní nebo že k dotčenému ustanovení unijního práva byl již výklad Soudním dvorem podán nebo že správná aplikace unijního práva je natolik zřejmá, že není ponechán prostor pro žádné rozumné pochybnosti. Soudní dvůr dodal, že existence takové možnosti musí být posuzována v závislosti na charakteristikách vlastních unijnímu právu, zvláštních obtížích, které vykazuje výklad tohoto práva, a riziku rozdílnosti judikatury uvnitř Unie (rozsudek Cilfit a další, 283/81, EU:C:1982:335, bod 21).

56 V projednávané věci si vnitrostátní soud nižšího stupně, než je předkládající soud, který se obrátil na Soudní dvůr s otázkou ohledně unijního práva podobnou otázce, jež vyvstala před předkládajícím soudem a týká se naprosto totožné problematiky, klade otázku, zda tato okolnost brání tomu, aby byla splněna kritéria pro existenci *acte clair* vyplývající z rozsudku Cilfit a další (283/81, EU:C:1982:335) a zejména kritérium, podle něhož je řádná aplikace unijního práva natolik zřejmá, že není ponechán prostor pro žádné rozumné pochybnosti.

57 V tomto ohledu je třeba připomenout, že je v cí pouze vnitrostátního soudu, kterému byl spor předložen a jenž musí nést odpovědnost za soudní rozhodnutí, které bude vydáno, posoudit s ohledem na konkrétní okolnosti věci jak nezbytnost rozhodnutí o předložné otázce pro vydání jeho rozsudku, tak relevanci otázek, které klade Soudnímu dvoru (rozsudek Eon Aset Menidjmont, C-118/11, EU:C:2012:97, bod 76).

58 Dále je třeba zdůraznit, že judikatura vyplývající z rozsudku Cilfit a další (283/81, EU:C:1982:335) ponechává pouze na vnitrostátním soudu, aby posoudil, zda je řádná aplikace unijního práva natolik zřejmá, že není ponechán prostor pro žádné rozumné pochybnosti, a v důsledku toho aby rozhodl, že se zdrží předložení otázky Soudnímu dvoru týkající se výkladu unijního práva, která vyvstala při jednání před tímto soudem (rozsudek Intermodal Transports, C-495/03 EU:C:2005:552, bod 37 a citovaná judikatura), a vyřeší ji sám (rozsudek Cilfit a další, 283/81, EU:C:1982:335, bod 16).

59 Z toho vyplývá, že je na samotných vnitrostátních soudech, proti jejichž rozhodnutím nelze podat podle vnitrostátního práva opravný prostředek, aby na vlastní odpovědnost a nezávisle posoudily, zda jde o *acte clair*.

60 V takové situaci, jako je situace dotčená ve věcech v původním řízení, sice nejvyšší soud členského státu musí při zkoumání zohlednit, že soud nižšího stupně položil předložnou otázku, o níž dosud před Soudním dvorem probíhá řízení, avšak nemůže to nic na tom, že taková okolnost nemůže sama o sobě nejvyššímu vnitrostátnímu soudu bránit v tom, aby po posouzení splňujícím požadavky vyplývajících z rozsudku Cilfit a další (283/81, EU:C:1982:335) dospěl k závěru, že jde o *acte clair*.

61 Vzhledem k tomu, že skutečnost, že soud nižšího stupně položil Soudnímu dvoru předložnou otázku týkající se téže problematiky jako ve sporu, který řeší vnitrostátní soud rozhodující v posledním stupni, sama o sobě neimplikuje, že by podmínky stanovené v rozsudku Cilfit a další (283/81, EU:C:1982:335) nemohly být splněny, a posledně jmenovaný soud se tak může rozhodnout, že Soudnímu dvoru nepředloží otázku, která před ním vyvstala, a vyřeší ji



sám, je třeba konstatovat, že taková skutečnost nevyžaduje, ani aby nejvyšší vnitrostátní soud musel vyřkat na odpověď Soudního dvora na předběžnou otázku položenou soudem nižšího stupně.

62 Tento závěr ostatně potvrzuje judikatura Soudního dvora, podle níž čl. 267 SFEU nebrání tomu, aby rozhodnutí soudu, proti jehož rozhodnutí lze podle vnitrostátního práva podat opravný prostředek a který předložil Soudnímu dvoru předběžnou otázku, zůstala napadnutelná žádnými opravnými prostředky podle vnitrostátního práva, které soudu vyššího stupně umožňují, aby sám vyřešil spor, který byl předmětem žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, a přejal odpovědnost za to, že je dodržováno unijní právo (v tomto smyslu viz usnesení *Nationale Loterij*, C-525/06, EU:C:2009:179, body 6 až 8).

63 Vzhledem k výše uvedenému je třeba na první otázku ve věci C-197/14 odpovědět tak, že čl. 267 třetí pododstavec SFEU musí být vykládán v tom smyslu, že takový vnitrostátní soud, jako je předkládající soud, proti jehož rozhodnutí nelze podat podle vnitrostátního práva opravný prostředek, nemá povinnost obrátit se na Soudní dvůr pouze z toho důvodu, že vnitrostátní soud nižšího stupně položil Soudnímu dvoru předběžnou otázku ve věci podobné té, která mu byla předložena a týká se zcela totožné problematiky, ani nemusí vyřkat na odpověď na tuto otázku.

## **K nákladům řízení**

64 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky povodního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (druhý senát) rozhodl takto:

1) Čl. 7 odst. 2 písm. a) nařízení Rady (EHS) č. 1408/71 ze dne 14. června 1971 o uplatnění systému sociálního zabezpečení na zaměstnané osoby a jejich rodiny pohybující se v rámci Společenství, jakož i čl. 10c až 11a, 12a a 12b nařízení Rady (EHS) č. 574/72 ze dne 21. března 1972, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení (EHS) č. 1408/71 změn a aktualizovaných nařízením Rady (ES) č. 118/97 ze dne 2. prosince 1996, ve znění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 647/2005 ze dne 13. dubna 2005, musí být vykládány v tom smyslu, že osvědčení vydané příslušnou institucí členského státu ve formě osvědčení E 101 jako doklad o tom, že se na pracovníka vztahují předpisy tohoto členského státu o sociálním zabezpečení, aťkoli se na tohoto pracovníka vztahuje Dohoda o sociálním zabezpečení lodníků na Rýně přijatá mezivládní konferencí povolenou revizí dohody ze dne 13. února 1961 o sociálním zabezpečení lodníků na Rýně, podepsaná v Ženevě dne 30. listopadu 1979, není závazné pro instituce jiných členských států. Skutečnost, že instituce, která jej vydala, neměla v úmyslu vydat skutečné osvědčení E 101, ale použila vzorový formulář tohoto osvědčení z administrativních důvodů, je v tomto ohledu irelevantní.

2) Čl. 267 třetí pododstavec SFEU musí být vykládán v tom smyslu, že takový vnitrostátní soud, jako je předkládající soud, proti jehož rozhodnutí nelze podat podle vnitrostátního práva opravný prostředek, nemá povinnost obrátit se na Soudní dvůr Evropské unie pouze z toho důvodu, že vnitrostátní soud nižšího stupně položil Soudnímu dvoru Evropské unie předběžnou otázku ve věci podobné té, která mu byla předložena a týká se zcela totožné problematiky, ani nemusí vyřkat na odpověď na tuto otázku.

Podpisy.

\* Jednací jazyk: nizozemština.